

»Vi räknar med ketchupeffekt för telemedicinens tillväxt«

Internationell kongress i Uppsala i sommar

I sommar ordnar Telemedicinskt centrum vid Uppsala universitet en internationell kongress kring telemedicin.

Intresset kring telemedicinen har hittills inte varit så stort, men är nu på väg att växa både här och utomlands, berättar Hans Kollberg som är chef för centret.

|| Han är i grunden barnläkare och var i tre år gästprofessor vid Nacionalsenter for telemedicin i Tromsø i Norge.

Han beräknar att det till konferensen ska komma ett par hundra svenskar, varav många läkare, ett hundratal från övriga Norden samt ytterligare ett hundratal från resten av världen.

Kongressen hålls 18–21 juni. Det har hållits internationella konferenser kring telemedicin tidigare, bland annat i Israel.

Ingen riktig spridning

– Men trots att vi hållit på rätt länge så har telemedicinen inte fått någon riktigt bra spridning, utan det är mest ett antal entusiaster som påstår att det finns något som heter telemedicin, beklagar Hans Kollberg, som ändå är optimistisk:

– Ja, jag tror att det kommer mer och mer – jätligt snabbt. Vi räknar med en ketchupeffekt för tekniken finns, men vi ligger oerhört långt efter i utnyttjande.

Dåligt känd bland läkare

Hans Kollberg menar att telemedicinen är dåligt känd bland läkare.

– Här finns den tekniska kunskapen och därmed också möjligheten att vi ska kunna hjälpa patienter var de än finns i världen med vår kunskap och det måste vi ställa upp på, det ingår i läkaretiken.

– Det gäller för det första att komma över den egna motviljan mot nyheter och andras insyn i vad man pysslar med, rädslan för teknik och att man inte kan trycka på de rätta knapparna. Det är en konstlad motvilja som många har, anser han.

Tekniken gör det möjligt för en läkare på exempelvis ett mindre sjukhus eller en vårdcentral att få direkt hjälp och stöd av en specialistläkare på ett större sjukhus, bland annat via videoteknik.

– Telemedicin är också Internet och

Telemedicin är ett nytt redskap – inte en disciplin – som man ska använda där den gör nytta, poängterar Hans Kollberg.

alla länkar som man kan komma åt där som ett stöd till vårdpersonal och även till patienter, påpekar Hans Kollberg.

Ett hinder för telemedicinen hittills, menar han, har varit och är de höga kostnaderna för den tekniska utrustningen och för att utbilda personalen.

– Men efter ett par år har man fått tillbaka pengarna, för telemedicinen är i det långa loppet klart kostnadsbesparande. Bland annat spar den tid – för alla. Det gäller såväl patienten som läkaren och övrig personal.

En annan fördel han pekar på är att man inte behöver leta sitt stöd bara inom sitt eget sjukhus, eller sin region. I stället kan man leta i hela landet, eller i Norden eller till och med längre bort än så.

Främsta vinsten

Hans Kollberg menar att när två läkare har en telemedicinsk kontakt så är det två experter som har kontakt: den ena är expert på patienten, den andra på sjukdomen.

– Det är en extra dimension som man får med telemedicinens hjälp. Att bara få en skriven remiss om patienten ger inte alls samma kunskapsutbyte mellan läkarna. Det är den främsta vinsten med sådana här konsultationer.

FOTO: ROUF MAGNUSSON

Det finns också risker med den avlägsna kontakten. Då förloras den personliga dimensionen, till exempel i form av att doktorn inte kan känna en patient med buksmärter på magen.

– Då gäller det att lista ut i vilka sammanhang den dimensionen är så pass lite värd att man kan vara utan den, kommenterar Hans Kollberg.

Ett annat problem är att avgöra hur tillförlitlig en videokonsultation är. Det är inte särskilt mycket studerat än, men blir ett av ämnena under sommarens konferens i Uppsala.

Strukturera om sjukvården

Hans Kollberg menar att ett brett utnyttjande av telemedicinen kan göra det möjligt att strukturera om sjukvården på ett sätt som kraftigt skulle sänka kostnaderna med bibehållen kvalitet.

– Hindret i dag är ekonomin. Investeringarna ska ju göras på de stora sjukhusen, men de leder till att patienterna inte kommer till dessa utan blir kvar ute i periferin. Därmed går de stora sjukhusen miste om inkomster, så med dagens ekonomi är det nästan harakiri för dem att bygga upp telemedicinsk kompetens. Därför behövs en nystrukturering så de stora sjukhusen får betalt för att dela med sig av sitt kunnande.

– I utvecklingsländer bör vi kunna hjälpa till utan att se ekonomiskt på det – av humanitära skäl ta kostnaderna själva.

Lagstiftning behövs

Han efterlyser en telemedicinsk lagstiftning.

– Jag tror det behövs för att det ska bli ordentlig fart. Idag vet vi till exempel inte vem som är ansvarig om man ger ett råd till en kollega över video – den som ger rådet eller den som tar emot det. Ska man bända en videokonsultation eller inte? Det görs ofta men är inget krav utan det kan räcka med journalanteckningar.

Sammantaget är Hans Kollberg helt övertygad om att telemedicinen är »något som vi absolut ska ha«.

– Det är idag vår största chans att få ned sjukvårdskostnaderna med bibehållen kvalitet, säger han med eftertryck.

Tom Ahlgren